

إِقْتِبَاسَاتٍ مِنَ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ تُسْتَخْدَمُ أَيْضًا كَأَمْثَالٍ

מִן אֲלֻף אֲלֻף אֲלֻף – מִן- (א) לְקִרְאָן (א) לְפָרִים – מהקוראן המכובד

((فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ، إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا)) (94 الشَّرْح 5-6)

”פִּאֲנֵי מֵעֵ (א) לְעֵסֵר יֵסֵרֵן , אֲנֵי מֵעֵ (א) לְעֵסֵר יֵסֵרֵן”

(אכּו) עם הקושי באה הרוחה (ההקלה)

מִן אֲלֻף אֲלֻף – מִן- (א) לְקִרְאָן – מהקוראן

((وَأَصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ)) (8 الْأَنْفَال 46) (2 الْبَقَرَة 153)

יֵ (א) סִבְרֵן אֲנֵי (א) לָהּ מֵעֵ (א) לְאֵנְפֵאל (8) (2) אֵ לְבִקְרָה

(153)

התאזרו בסבלנות שכן אללה עם המתאזרים בסבלנות

מִן אֲלֻף אֲלֻף – מִן- (א) לְחֵדִיתֵי - מהמסורת

((النَّاسُ سَوَاسِيَةٌ كَأَسْنَانَ الْمُشْطِ))

יֵ (א) לְאֵס סִנְאִסִיָה פִאֵסִנְאֵן (א) לְמִשֵּׁט

האנשים שווים כמו שיני המסרק

فالناس جميعا سواسية أمام الشريعة، قال رسول الله صلى الله عليه وسلم :

«لا فضل لعربي على عجمي، ولا لعجمي على عربي، ولا لأحمر على أسود،

ولا لأسود على أحمر إلا بالتقوى»، ولا تمايز بين الأفراد في تطبيقها عليهم،

לחומרי למידה נוספים

המרכז הישראלי לערבית
מחברים אנשים ותרבויות

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «لو أن فاطمة بنت محمد سرقت
لقطعت يدها»

أَلَمْثَال - פתגמים

قَلْبِكَ أَبْيَض

קֶלְבְּכָ אַבְיֵד

פיך וליבך שווים (מילולית: ליבך לבן)

إِنَّمَا أَجْنَس

אַ(ל)נַאס אַגְינַאס

האנשים שונים זה מזה (מילולית: האנשים סוגים)

إِنَّمَا لِبَعْض

אַ(ל)נַאס לַבְעַד

האנשים (ערבים) זה לזה

إِلْحَرَكَةُ بَرَكَةٍ

אַלְחַרְקָה בְּרָכָה – התנועה היא ברכה

(בשבח העשייה)

[לחומרי למידה נוספים](#)

המרכז הישראלי לערבית
מחברים אנשים ותרבויות

خَيْرَهَا بغيرَهَا

חִירָהָּ בְּעִירָהָּ

כל עכבה לטובה (מילולית: הטוב שבה בזולתה)

إِلِّي فَات مَات

אֵלִי פֵּאת מָאת

מה שהיה היה (מילולית: מה שעבר מת)

بُكَرَةٌ فِي الْمَشْمِش

בְּכָרָהּ פִּי (א) לְמֶשֶׁמֶשׁ - תשכח/י מזה, הדבר לא יקרה.

(מילולית: מחר ליד (עץ) המשמש)

إِسْمُهُ عَلَى جِسْمِهِ

אִסְמוֹ עַלָּא גִּסְמוֹ כְּשֵׁמוֹ כֵּן הוּא

(מילולית: שמו על גופו)

زَيِّ الْأَطْرَشِ بِالزَّفَّةِ

זַיִ (אל) אֶטְרֶשׁ בְּ(אל) זֶפֶה – נאמר על מי שנקלע לסיטואציה, שאינו

מבין מה קורה סביבו (מילולית: כמו החירש בטקס הולכת הכלה

לבית החתן)

לחומרי למידה נוספים

המרכז הישראלי לערבית
מחברים אנשים ותרבויות

يَوْمَ عَسَلٍ وَيَوْمَ بَصَلٍ

יום עסל ויום בצל – יום דבש ויום בצל

(הכוונה: יש ימים טובים יותר ויש ימים טובים פחות)

يَوْمَ إِلَٰكٍ وَيَوْمَ عَلِيَّكٍ

יום אלכ ויום עליכ – יום בשבילך ויום נגדך

(הכוונה: יש ימים טובים יותר ויש ימים טובים פחות)

إِذَا كَبُرَ ابْنُكَ خَاوِيَهُ

אזא כפר אבנכ ח'אוייה

כאשר הבן שלך גדל הפוך אותו לאח

إِلَّيْدٍ وَاحِدَهَا مَا بِيْتَرَّقَف

אלאיד ואחדהא מא ב'ת'רקף

בשבח שיתוף הפעולה (מילולית: יד אחת לא מוחאת כפיים)

كُلِّ تَأْخِيْرَةٍ فِيْهَا خَيْرَةٌ

כל תאחירה פיהא ח'ירה

כל עכבה לטובה

לחומרי למידה נוספים

המרכז הישראלי לערבית

מחברים אנשים ותרבויות

نَامُوسَةٌ وَعَامِلَةٌ خَالِهَا جَامُوسَةٌ

נַאמוּסָה וְעַאמְלָה חַאֲלָהָ גַיאַמוּסָה

יתוש ועושה עצמו תאו

اللَّهُ بِسَكَّرَ بَابٌ وَيُفْتَحُ بَوَابَهُ

אַלְלָהּ בִּסְכָרְךָ בַּאבּ וּבִפְתַח בִּבְאִיָּה

אלוהים סוגר דלת ופותח שער

إِسْأَلٌ مُّجَرَّبٌ وَلَا تِسْأَلُ حَكِيمٌ

אַסְאַל מְגִיָּרָב וְלֹא תִסְאַל חַכִּים

שאל את בעל הניסיון ואל תשאל את הרופא

إِلَّيَّ بَدَّهَ يَسْكُرُ مَا بَعْدَ قَدَاحٍ

אַלֵי בִדְדוֹ יִסְכֵר מַא בְּעַד קִדְאַח

עושים משהו? לכו עם זה עד הסוף (מילולית: מי שרוצה להשתכר לא

סופר כוסיות)

أَصَابِعُكَ بِأَيْدِكَ مُشَّ كُلَّهُمْ زِيَّ بَعْضُ

אַסְאַבְעֵכָּ בְּאִידֵיכָּ מִשׁ כֻּלָּהֶם זֵי בְּעַד

האנשים שונים זה מזה (מילולית: אצבעותיך בידיך, לא כולן אותו

הדבר)

לחומרי למידה נוספים

המרכז הישראלי לערבית
מחברים אנשים ותרבויות

نَامَ بَكَّيرٌ وَفِيقٌ بَكَّيرٌ وَشُوفَ الدُّنْيَا كَيْفَ بِتَّصِيرِ
נָאם בַּכֵּיר וּפִיק בַּכֵּיר וּשׁוּף (א)לְדִנְיָא כִּיף בְּתַסִּיר
לַךְ לִישׁוּן מוֹקדָם וְהַתְעוֹרָר מוֹקדָם וְרָאָה אֵיךְ הָעוֹלָם נָהִיָה

الدُّنْيَا دُولَابٌ وَالزَّمَنُ دَوَّارٌ
א(ל)דִּנְיָא דוּלָאב וְ(א)לְזַמֵּן דוֹאַר
הָעוֹלָם גִּלְגַל וְהַזְמַן מִסְתּוֹבֵב

إِلْمَكْتُوبَ مَا فِيشَ مِنْهُ مَهْرُوبٌ
אֶלְמִכְתּוּבַ מַא פִּישׁ מִנּוּ מְהָרׁוּב
הַגּוֹרֵל כְּתוּב (מִלּוּלִית: הַכְּתוּב – אֵין מִמֵּנוּ מִנוֹס)

السَّمْسُ بَتَتَعَطَّاشَ بُعْرَبَالِ
א(ל)שֶׁמֶס בְּתַתְעַיִטָּשׁ בְּעִירְבָאֵל הָאֵמֵת תַּמִּיד יוֹצֵאת לָאוּר
(מִלּוּלִית: לֹא נִיתֵן לְהַסְתִּיר אֵת הַשֶּׁמֶשׁ בְּנִפְהָ)

أَصْبِرْ عَالْحُضْرَمِ بَتَاكْهُ عِنَبِ

[לחומרי למידה נוספים](#)

המרכז הישראלי לערבית

מחברים אנשים ותרבויות

אַתְּבוּר עַ(אל)תְּבוּרָם בְּתֵאפְלוּ עֵנֵב בִּשְׁבַח הַסְּבִלְנוֹת
(מילולית: התאזר בסבלנות להבשלת התנאים)

زَوْبَعَةٌ فِي فَنَجَانٍ

זוֹבְעָה פִּי פִּנְגִ'אן

סערה על לא מאומה (מילולית: סערה בספל קפה)

إِلِّصْبُرُ مُفْتָحِ الْفَرْجِ

אִלְסִבְר מִפְתָּח (א)לְפִרְגִי

הסבלנות (היא) מפתח הישועה

أَيَّامُ الْبَطِّيخِ فِيْشِ طَبِّيخِ

אֵיָאָם (א)לְבַטִיחִי פִיש טְבִיחִי - בימי האבטיחים אין בישול (הכוונה

בימים חמים לא מבשלים, בתקופת הקיץ האבטיחים היו עוברים

לגור במיקשה ולא נהגו לבשל)

حُطَّ فِي بَطْنِكَ بَطِّيخَةَ صَيْفِي

חֵטְּ פִּי בְּטֵנֵךְ בְּטִיחִיהַ סַיְפִי

שים בבטן שלך אבטיח של קיץ – נאמר כשרוצים להרגיע מישהו

[לחומרי למידה נוספים](#)

המרכז הישראלי לערבית

מחברים אנשים ותרבויות

حُطَّ إِيدِيكَ وَاجْرِيكَ بِنَمِي بَارْدَة

חֻטְּ אִידיֶיךָ וְאִגְרִיכְךָ בְּנִמִּי בְּאַרְדָּה

שים את הידיים והרגליים שלך במים קרים – נאמר כשרוצים להרגיע מישהו

مِنْ تَمَّكَ لَبَابِ السَّمَاءِ (ء)

מִן תִּמְכָּ לַבַּאב (אל)סַמַּא

מהפה שלך לאלוהים (מילולית: מהפה שלך לשער השמים)

إِبْنَهُ عَلَى كِتْفِهِ وَبَدَوْرَ عَلَيْهِ

אִבְנֵנוּ עַלְא כִּתְפוֹ וּבִדְוֹר עָלֶיהָ - הֵבֵן שְׁלוֹ עַל הַכְּתָפִיִּים שְׁלוֹ וְהוּא מַחְפֵּשׁ אֹתוֹ

(נאמר על מישהו שהדבר ממש מתחת לאף שלו ולא מוצא)

قَبْلَ مَا يُوَقَّعُ الْفَاسَ بِالرَّاسِ

קִבֵּל מַא יוֹקַע (אל)פַּאס בְּ(אל)רָאס

לפני שיהיה מאוחר מידי (מילולית: לפני הגרזן יפול על הראש)

לחומרי למידה נוספים

המרכז הישראלי לערבית
מחברים אנשים ותרבויות

غَالِي وَطَلَبَ زَخِيص

עיאלי וטלב זחייס

יקר ובקשה זולה (את/ה יקר/ה ובקשתך קטנה – עבורך זה כלום)

مَا فِيْشَ أَعَزَّ مِنْ أَلْوَلَدٍ غَيْرِ وَלَدِ أَلْوَلَدِ

מא פיש אעז מן-א)לולד עיר וולד (א)לולד

אין יקר מהילד זולת הנכד (מילולית: הילד של הילד)

إِلْقَرْدُ بُعِينِ إِمَّةٍ غَزَالِ

אלקרד בעין אמו עיזאל

הקוף בעיני אימו אייל

بَقُولِ-لَهُ تَوْرٍ بِقُولِ-لِي إِحْلَبِهِ

בקול-לו תור בקול-לי אכלבו

אני אומר לו: שור, הוא אומר לי: חלוב אותו (נאמר לאדם עקשן)

عَنْزَةٌ وَلَوْ طَارَتْ؟!

ענזה ולו טארת?!

(אתה ממשיך להגיד לי שזאת) עז גם שהיא כבר עפה?! (נאמר

לעקשן)

[לחומרי למידה נוספים](#)

המרכז הישראלי לערבית

מחברים אנשים ותרבויות

بَدَايَتُهَا شَرْطُ نَهَائِثِهَا رِضَا

בְּדֵאִיתָהּ שָׂרֵט, נְהֵאִיתָהּ רִצָּא

ההתחלה (בהצבת) תנאי (של כל הצדדים) והסוף בשביעות רצון (של כל הצדדים)

شَمَّةٌ هَوَا أَحْسَنُ مِنْ شُرْبِ الدَّوَا (ء)

שִׁמָּת הוּא אַחֲסוּן מִן שֵׁרֵב (אל) דְּוֵא

טיול (שאיפת אויר) טוב משתיית תרופה

إِذَا رُجِعْتَ مِنْ السَّفَرِ جِيبٌ لَأَهْلِكَ وَلَوْ حَجَرٌ

אִזָּא רְגִיעַת מִן (אל) סִפֵּר גִּיב לְאֵהֶלְכַּ וְלוֹ חֲגִיר

כשאתה חוזר מנסיעה הבא למשפחתך אפילו אבן (הכוונה: מביאם משהו)

عَقْلُهُ بُرَاسُهُ

עֶקְלוֹ בְּרָאסוֹ

השכל (ההיגיון) שלו בראש שלו (נאמר על אדם בר דעת, חכם, נבון)

לחומרי למידה נוספים

המרכז הישראלי לערבית
מחברים אנשים ותרבויות

عَقْلَكَ بُرَأْسَكَ بَتَّعْرِفْ خُلَاصَكَ

עֵקֶלְכָּ בְּרָאסְכָּ – בְּתַעְרֵף חֻלָּאסְכָּ

אתה אדם נבון ולבטיח יודע מה טוב עבורך (השכל שלך בראשך
ואתה יודע כיצד להיחלץ)

لَسَانَكَ حِصَانَكَ إِنَّ صُنْتَهُ صَانَكَ وَإِنْ خُنْتَهُ خَانَكَ

לְסָאנְכָּ חִסְאנְכָּ אִן סִנְתוֹ סָאנְכָּ וְאִן חִינְתוֹ חִיאנְכָּ

החיים והמוות ביד הלשון

(מילולית: הלשון שלך היא הסוס שלך אם תשמור עליה היא תשמור

עליך ואם תבגוד בה היא תבגוד בך)

يَجْعَلُ دَرْبَكَ خَضْرَاءَ (ء)

יְגִיעַל דְּרִבְכָּ חִדְרָא

דרך צלחה (מילולית: ש-אללה-יקבע את דרכך ירוקה)

عَلَى عَيْنِي وَرَأْسِي

עֵלָא עֵינֵי וּרְאסֵי

ברצון (תגובה לבקשה, מילולית: על העיניים שלי והראש שלי)

سَوْدٌ وَسَّه

[לחומרי למידה נוספים](#)

המרכז הישראלי לערבית
מחברים אנשים ותרבויות

סֶדָד וְשׁוֹ

הלבין את פניו (מילולית: השחיר את פניו)

حَطَّيْتُ رَأْسِي بِرَأْسِهِمْ

חֲטִיית רָאסִי בְּרָאסָהֶם

לא ויתרתי להם (מילולית: שמתי את הראש לי בראש שלהם)

مِنْ عَيْنِي هَيَّ قَبْلَ هَيَّ

מִן עֵינֵי הָאֵי קֶבֶל הָאֵי

ברצון (מילולית: מהעין הזאת שלי לפני העין הזאת – העיניים

נחשבות לאיבר החשוב ביותר)

أَصْحَابَ الرُّوحِ بِالرُّوحِ

אַסְחָאבַּ (אֵל) רֹוּחַ בְּ(אֵל) רֹוּחַ

חברים בלב ובנפש (מילולית: חברים נפש בנפש)

كُلِّ شَيْءٍ بَوَقْتِهِ حَلُو

כֹּל שֵׁי בְּוִקְתּוֹ חִלוּ

כל דבר בעיתו (מתוק)

לחומרי למידה נוספים

המרכז הישראלי לערבית
מחברים אנשים ותרבויות

هَرَبٌ مِّنَ الدُّبِّ وَقَعَ فِي الْجُبِّ

(אל)הָרַב מִן (אל)דֵבֶּ וְקָעָה בְּכַף (אל)גֵּיבֶּ

מן הפח אל הפחת (מילולית: ברח מהדוב – נפל לתוך בור)

بُخْلِطَ شَعْبَانَ بَرَمَظَانَ

בְּחִילָט שְׁעֵבְאן בְּרַמְאָן

מערבב מין שלא במינו (מילולית: מערבב את חודש שעבאן עם חודש רמאָן)

يَا جَبَلٌ مَا يُهْزَكُ رِيحٌ

יָא גֵ'בֵל מָא יְהֵזֵק רִיחַ הוּי הַר! שֶהרוּחַ לֹא תִזִיז אוֹתְךָ

מילות עידוד לאדם בשעת צורך

إِلِّي بِدُقِّ عَالِبَابٍ بِسَمْعِ الْجَوَابِ

אֵלַי בְּדֻקַּ עַלְבָּב בְּסִמְעַ (א)לְגִינָאב

אל תתערב בעניינים שלא שלך (מילולית: מי שדפק בדלת שומע את התשובה)

לחומרי למידה נוספים

המרכז הישראלי לערבית
מחברים אנשים ותרבויות

أُضْرِبُ الْحَدِيدَةَ وَهِيَ حَامِيَةٌ
אַדְרַב (א) לְהַדִּידָה וְהִיא חַאמִיָּה
הכה בברזל בעודו חם

أَكْبَرُ مِنْكَ بِيَوْمٍ أَخْبَرَ مِنْكَ بِسَنَةِ
אַכְבֵּר מִנְּכָּ בְיוֹם אַחְבַּר מִנְּכָּ בְסִנָּה
גדול ממך ביום מנוסה ממך בשנה (בשבח ניסיון החיים)

اللَّهُ خَلَقَ الْعَالَمَ بِسَبْعِ تَيَّامٍ
אַלְלָה חֵלַק תֵּיָאָם בְּסַבַּע תַּיָּאָם
אלוהים ברא את העולם בשבעה ימים - התאזר בסבלנות תתערב

اللَّهُ يَطْعَمُنَا
מי ייתן ונזכה

كُلُّ لِسَانٍ إِنْسَانٍ
כֹּל לְסָאן אִנְסָאן
מאחורי כל שפה יש אדם הדובר אותה (מילולית: כל לשון בן אדם)

לחומרי למידה נוספים

המרכז הישראלי לערבית

מחברים אנשים ותרבויות

إِلْعَمَالٍ بِخَوَاتِيمِهَا

אֶלְעַמְאֵל בְּחַיּוֹאֲתֵימָהָ

המעשים (נמדדים) בסיומם (בתוצאותיהם)

إِلْسَگَافِي حَافِي وَأَلْحَائِك عَزَيَان

אֶלְאֶסְכַּאפִי חַאפִי וְ(א)לְחַאאֶכ עַזַיָאן

הסנדלר (הולך) יחף (והאורג עירום)

أَللَّهُ بِفَرْجِهَا

אֵלֻלָּהּ בְּפַרְגִּיהָ

אלוהים יושיע

إِلْحَاجَةٌ إِمَّ الْإِخْتِرَاعِ

אֶלְחַאאָגִיהָ אֶם (א)לְ(א)חִיתְרַאע

הצורך הוא אם ההמצאה (הצורך מוליד המצאות)

بَدَّكَ تُعِيشُ؟ دَفَّشُ تَدْفِيشُ

בְדָכְךָ תַעִישׁ? דַפֶּשׁ תַדְפִישׁ

בכדי להתקדם צריך לצעוד קדימה (מילולית: רוצה לחיות? דחוף

דחיפה)

[לחומרי למידה נוספים](#)

המרכז הישראלי לערבית
מחברים אנשים ותרבויות

إِسْمُهُ عَلَى جِسْمِهِ

אִסְמוֹ עַל גִּיסְמוֹ

כשמו כן הוא (שמו על גופו)

لِكُلِّ مُجْتَهِدٍ نَصِيبٌ

לְכֹל מְגִיתֵהֶד נֶסִיב

לכל חרוץ, שקדן (יש) חלק (שכר, גמול)

بَصِلْتَهُ مَخْرُوقَةٌ

בִּבְסִלְתּוֹ מִחֲרוּקָה

המקבילה לביטוי בעברית: "יש לו קוצים בטוסיק" (מילולית:

הבצל שלו שרוף)